

Shri Raghunatha Temple MSS. Library,
JAMMU

No. ४६२६

Title यति संस्कारविधिः

Author ✗

Extent ४ पत्रिका Age ३०.२७.८६

Subject धर्मवाचनः

यत्तिसंस्कारविधि:

४०८५ धू७९७

२५/८/८८

एपुस्ताकूत्रिः। सवितादत्तगहाधरनुषेयत्रधयनिसंस्कारविधिः।

संन्यास

श्रागणे शायनमः ॥ यति संस्कारविधिः ॥ सिध्यनैतरं घुञ्जाहिः शिष्यो वास्त्रात् ।
 -प्रधिकारसिध्यर्थवपनं । हृच्छाचरेण कृत्वा देशकालो संकीर्त्य । ब्रह्मा भु
 तेनारायणस्तुपिण्डित्वा नद्राक्रिधिनासं स्त्ररिष्येऽति संद्रवस्या । ब्रह्मन
 वं ब्रह्मशमानीयता धोद्वेनापूर्यतदुद्वांगं गोवयसुनेवेव गोदावरीमूर स्व
 ति । नर्मदेस्तिं धुक्रावेशजले स्मिंसं निधिं कुरु । यज्ञाद्विज्ञग्रस्वैष्टयतेश
 यतेष्यिवा । अंतबद्विश्वतस्वैष्यनारायणस्थितः । नारायणः परं क्रं
 जतत्वं नारायणः पश्चादेवदत्ततयाकृष्णित्वा लैववित्ततिं गतः । पूर्णब्रह्मलौ
 वसं प्राप्नतस्य ब्रह्मस्तदुच्यते । इत्येतान् मंत्रान् वृत्तशेषपिता प्राणाया
 मप्युरः सरैर्यतेः स्नानं द्वारयित्वा पश्याद्धरो रंवस्त्रं चंदनाद्युपचारे रस्यर्थ
 शिक्ष्येशरीरमारोष्यगंधप्रव्यैरसंकृत्यमंत्रघोषेऽर्जयश । द्वाहिन्दुकुभीतां
 रवैरपिग्रामात्माचीमुदीचीवाहिशंनीता शुद्धदेशीसमाश्रयेत् । नदीता

1131

२४४
रेष्वच्छमूलेदेवतायतनेथवा। चत्रधस्ताद्ब्रह्मवृक्षस्थगर्त्तक्योधथाविधिं।
ततोन्मुमिव्याकृतिनिः संज्ञोच्यद्वप्रमालामधोगत्तीवतुरस्तादेवयजनना
म्लाखनितवतन्मध्येस्त्रस्तगत्तीसार्धुस्तपशिनितांकृतासप्तव्याकृतिनिः।
यंचगव्येनप्रोक्ष्यगत्तस्थिनेभृतानंदोवापरिद्रव्य। तत्रसप्तव्याकृतिनिः पञ्च
गव्यंप्रक्षिय। प्राशग्रान् कृशानास्तीर्य। सावित्र्याशरीरं प्रोक्ष्य पुरुषस्मृक्तेन
शंखाद्वेनसंस्नायन्प्रलग्नेनाष्टोन्नरशतं संस्नायाच्छाइशोपचारैरभ्यर्थ
तु जस्यादिनितपुष्यमालानिरलीकृत्यविस्त्रोहुव्यंरक्षस्वैति शरीरैग
त्तेनघांवानिधाय। अऽइदंविस्तुर्विचक्षेष्वसुरेऽस्वाकृतिहिणुहुस्तेदंत्रिधा
कृतानिधाय। इंसः प्रुविषदसुवृद्धवापरेलनाव्रनिइतं गुहायांविभ्राजदेत
घतयोविशीति। वेदांतविज्ञानसुनिश्चितात्थीः संन्यासयोगाघनयः शुध
सत्त्वाः तेब्रह्मलोकेतुपरांतद्वालेपरामृतात्परिमुच्यनिसर्वैश्वत्कृद्येत्त

पुरुषस्तत्रान्त्रिवोमिध्येजयेत्। ब्रह्मयज्ञानं इति मृद्गीजयेत्। विश्वोरराटमसि वि
 श्वोस्त्रव्येष्ठोविश्वोः। स्थूरसिविश्वोध्रुवोस्ति। विश्ववससि विश्वोवेत्वा इति ना
 न्मोजयेत्। देवस्त्यत्वासविनुः। इस्तान्यां इतिव्राण्योः। अंत्रमिन्त्रमिमगान्माता।
 मातरमप्यगत्। भूयास्मधुत्रैः पश्चुनिर्योनिद्विष्टिसमिधतामितिमंत्रेण मूर्धा
 नेमस्मनापरश्चुनाशास्वेननालिङ्गेरेस्वानिंद्यात्। शिरोभृतं क्रतुमिशक्त्रञ्छृष्टि
 रसिगुडपिंडमन्यदाष्टलंनारिद्वेलाहिनिधायनिंद्यादित्याचारः। भूर्नुवः स्व
 रामित्यमुष्मीमं अदर्भैराण्यप्रणुवेनस्वयज्ञनं लवलसिक्तादिना। मिमंश्यह
 र्वैः पूरयेत्। त्रिग्निनाग्निः समिध्येतेष्टथिवा होतेतिष्ठाभ्यामिन्त्रयेत्। न अद्य
 दोच्छृरित्यादिना। अमिमंश्यहर्भैः प्रछाधयाषाण्णैर्ष्टुवध्याज्ञलेमस्तुर्द्वेष्ट
 वेनस्वाइन्ते नन्निहृदेष्टुमोवयेत्। उत्त्रैर्ष्टिस्मरण्युपरः सरंधुत्रञ्छेत्प्रदेवुनेत्य
 नुवाद्वंगत्वस्यद्वस्यवाप्न्यादुपविश्येत्त्रैवस्त्रस्वर्येण सोंद्रारंशं सेहिति

नामा॥ द्रेशवेत् नारायणं ज्ञाधवै गोविंदश्विसु मधुसूक्तं त्रिविक्रमै वामनै ज्ञाधरै रूषद्विशै पद्मनामै
समोहरै १२

कैश्चित् ततः द्रुती स्नात्वा चम्पा । सिधिंगतस्य ब्रह्मी भृतस्य नारायणस्तुपि १२.५५
एस्त्रस्य धर्तर्थं एवं द्रुष्ट्ये इति संद्रवत्य । सव्येन स्वता धर्तर्थं नैव प्रात्मानं तर्पय-
या मित्रं तरात्मानं तर्पया मित्रं परमात्मानं तर्पया मित्रं । गुडुं मि । इत्यादत्याच-
तुर्वीरं तर्पणं कुर्यात् । ततः शुक्रपक्षे भृतस्य द्रुशवादिवास्त्रानामज्जिः कृ-
ष्णपक्षे भृतस्य संद्रष्ट्वा एव द्रुश्विनि श्वतर्पणं कुर्यात् । तत्र ब्रह्मी द्रुशवं तर्पया मित्रं । इ-
त्यादिप्रद्वारे एव द्रुश्वितीयां तनामो ब्राह्मणापुरः सरंतर्पया मित्री त्यने कुर्या-
त् । इत्यन्तर्पणं तीरेलुत्याचारः । तीरं प्राप्य धौतवस्त्रं परिधाया चम्पा ।
सिधिंगतस्य ब्रह्मी भृतस्य परमात्मं सस्य नारायणस्तुपि एस्त्रस्य धर्तर्थं नारा-
यणस्तु नं द्रुष्ट्ये इति संद्रवत्य नदीतरेव तुरस्त्रवेदिवां संज्ञाधृतत्रम्
भयं लिङ्गं संस्थाप्या लंकत्यः प्रशंक्रोनदीजस्त एवत तत्र स्तुपं विवित्यवा-
ई १२.५६ नामा । संद्रष्टुर्गी वास्तुदेवै जन्मदूनं ज्ञात्युत्तं पुंजाद्राहृं जन्मतं ज्ञात्युक्तं ज्ञात्युदेवै वैकुंठं ज्ञापितिः

३
 पुरुषस्तुक्रनैकैवचार्चीतेनभोनारायएति भिसंत्रमुक्तात्मनंत्रं सदि त्वो
 षोउशनिरा वाइनादिषोउशोपवारष्टजांकल्पावृत्तमिश्रपायसबलिं
 निवेघवृत्तदीघंचनिवेघतन्त्रिवेहिपायसंनधादिजलेहिपेवाततःसत्रा
 कम्यग्टहंगत्वा॥ इति प्रथमदिन कृत्यं॥ ॥१॥ एवं शदिनपर्यंतं क्षार
 लर्पणं पूजनपायसबलिदानहीयत्ताननिप्रत्यहुकुर्याद्। एवाद्शोक्षि
 पार्वीणं द्वादशोक्षिनारायएवलित्रयोस्त्रोहन्याराधनं। इति युत्योध्वं है
 दिव्यविधिः। सन्यस्तानां मृतेऽदेनाशोचनो द्वक्रिया। परे पदे व्यनेध
 स्यवाहृस्यपुलं नवेव। विह्तु बुध्यामरित्यज्यस्तात्वागद्वेष्टुइंततः। अ
 शोचबुध्यास्तात्म्येदिक्षुयंत्रं व्रजेन्तरः। इति॥ घमः। दं ग्रहं प्रात्रोणप्रेत
 लं नैव जायत। प्रेतलस्य विभोक्त्वार्थं षोउशस्त्राधिक्रोविधिः। चिंडोहक्षं

६

नवान्नाहिकृत्वा निवृत्तयोः प्रवरुण्गत्रयहीनानायतीनां द्वादशोऽनि आधिका
रसिध्यर्थं पार्वलं त्वै सुतस्य रत्नानाम् गोत्रं संबंधरूपावस्थात्रयप्रमुच्यता नायतीनां
पूर्वसंबंधनाम् गोत्रो ध्वेषेन क्रीयमाणं प्रत्यब्दशोदिआधो बुद्धेशत्वसिध्यर्थं इत्यर्थं
वसिष्ठः। चतुर्विधानां ग्रन्थाणां ज्ञातिवंधु सुतास्तिनिः। एकादशोऽकृत्वा याधिनेषां
तु पार्वणां। स एव। एको हिष्टुं जलं पिंजाशौचं प्रेतस क्रियां। न कुर्यात्यार्वणदन्य
ब्रह्मीन्द्रियपरित्रिजे। प्रुलस्त्यः। कुर्यात्वं त्रुप्रदह्यत्यरयेत्तुवहस्त्वं। हं संजलेऽविनि
हिष्यपरं रुसं प्रदीरयेत्। स पिंजनादिनैवेषां सर्वेषां स्मृति शासनात्। प्र
हन्येद्वादशो प्राप्तेषार्वणः प्राधभावे रेत्। सुमंद्रुः। मासिद्वं नैव कुर्वीत् स पिंज
कुरणानव। औरसः क्षेत्रज्ञो वाधिज्ञाता वातसुतो पिवा। कुर्यात्पार्वलं श्रा
धं शिष्यां तेवासि नृसिष्ठाः। पिंजयह्यं सुतः कुर्यादृशीश्राधं प्रतेरुनि। यते भृगा
लयेदर्शीत्स्य वाप्ति वास्तेर। पार्वलं त्वितरेषां तु एको हिष्टुं तुवं नैवेत्।

स्थाने च त्रैष माश्रमं गच्छ द्वितीया परायणः एव दृद्धिं त्रिंशी वा सर्वसं
 गविवर्जितः। एवादशोऽक्षिसंप्राप्तेऽपद्माद्वादशोहनि। पार्वते नविभाने आन
 धं कुर्यात् त्वं हौरसः। नारायणबलिं हृत्वा पार्वते एव आधमाचेरत। प्रत्यव्देषा
 शिव आधेता वैष्णविमहालये। संबंधनामगोत्रे एव संबंधनामगोत्रे एव आ
 धदालेषु नित्यराः।-प्रत्यन्तादि। संबंधनामगोत्रं च पार्वते द्वादशोऽक्षिं तत्क्षमा
 हातयः कुर्यारेवादशदिने दिवा।-प्रथवात्मातरात्मेति परमा त्वेत्यक्षाद्वृतः। त
 ष्वाधे साधु दुरवो विश्वेषेवाः प्रदीर्घिताः। इति प्रत्रादिक्षाति "कृत्वा पार्वते एव आ
 धे संबंधनामगोत्रे रुद्धेष्वेः। शिष्यादिकृत्वत पार्वते आधेतुः वात्मातरा
 मा परमात्मेत्यत्वे रवः। साधु रुद्धस्ते॥ ॥४॥

यत्तिसंस्कार